

Ευλογία αιγοπροβάτων: ερωτήσεις και απαντήσεις απέναντι στην παραπληροφόρηση

1: Υπάρχει πράγματι “εύκολη λύση” με εμβολιασμό αντί για μέτρα βιοασφάλειας;

Όχι. Η ευλογία αιγοπροβάτων είναι νόσημα Κατηγορίας Α στην ΕΕ, με στόχο την πλήρη εκκρίζωση. Το ισχύον ευρωπαϊκό πλαίσιο προβλέπει stamping out, ζώνες προστασίας και αυστηρούς περιορισμούς μετακινήσεων. Ο εμβολιασμός οδηγεί σε απώλεια του καθεστώτος «ελεύθερης χώρας» για την ανάκτηση του οποίου απαιτούνται πολλά χρόνια και θα έχει επιπτώσεις σε μεγάλες αγορές χωρών όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς κλπ.

2: Αν εμβολιάσουμε, δεν τελειώνει πιο γρήγορα η επιδημία;

Όχι. Ο εμβολιασμός δεν σταματά αυτόματα τη διασπορά ούτε αίρει την ανάγκη για βιοασφάλεια. Αντίθετα, μπορεί να «καλύψει» υποκείμενες λοιμώξεις, να δυσχεράνει τη διάγνωση και να παρατείνει την επιζωοτία. Γι’ αυτό και όπου εφαρμόστηκε διεθνώς, η ευλογία (Ινδία, Τουρκία, Ιορδανία, Αίγυπτος, Ισραήλ), δεν εκριζώθηκε αλλά έγινε ενδημική, με συνεχιζόμενες θανατώσεις και απώλειες παραγωγής. Ο χαρακτηρισμός της χώρας ως ενδημική θα επηρεάσει και τις εξαγωγές φέτας, που σήμερα φθάνουν το 1 δις ετησίως.

Ο εμβολιασμός δεν θα σταματήσει τις θανατώσεις. Θα εμβολιάζουμε και παράλληλα θα θανατώνουμε κι επειδή δεν υπάρχει μέθοδος που διαχωρίζει τα θετικά ζώα από τα εμβολιασμένα μπορεί τα εμβολιασμένα που εμφανίζουν συμπτώματα να θεωρούνται θετικά.

3: Υπάρχουν εγκεκριμένα και ασφαλή εμβόλια στην Ευρώπη;

Όχι. Μέχρι σήμερα ούτε και από τον δικό μας ΕΟΦ. Δεν έχει εγκριθεί εμβόλιο για χρήση στην ΕΕ. Κανένα εμβόλιο για την ευλογία αιγοπροβάτων δεν είναι αδειοδοτημένο στην ΕΕ. Η EFSA έχει ξεκαθαρίσει ότι η χρήση τους θα επέφερε άμεσους περιορισμούς στο διεθνές εμπόριο ζώντων ζώων και προϊόντων τους. Η εισαγωγή ή χρήση μη εγκεκριμένων εμβολίων είναι παράνομη και επικίνδυνη.

4. Η θέση του ΕΟΦ ποια είναι;

Ο ΕΟΦ, με έγγραφό του στις 22/10, διευκρινίζει πως δεν υπάρχει αδειοδοτημένο εμβόλιο κατά της ευλογιάς των αιγοπροβάτων.

5. Οι Κτηνιατρικές Σχολές της Ελλάδος, τι θέση έχουν λάβει;

Τόσο η Κτηνιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όσο και του ΑΠΘ, έχουν πάρει θέση κατά του εμβολίου. Πρόεδρος δε της Εθνικής Επιστημονικής Επιτροπής Διαχείρισης και Ελέγχου της Ευλογιάς (ΕΕΕΔΕΕ) είναι ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ο οποίος έχει ξεκαθαρίσει ότι μόνο με την εφαρμογή των μέτρων βιοασφάλειας μπορεί να εκριζωθεί η ευλογία.

6: Τα εμβόλια που υπάρχουν στην ΕΕ τι είναι;

Τα 400.000 εμβόλια που υπάρχουν στην τράπεζα εμβολίων της ΕΕ, είναι ιορδανικά, καλύπτουν μόνο το 60% του «πληθυσμού» που εμβολιάζεται και εμπεριέχουν ζωντανό στέλεχος του ιού, που σημαίνει περαιτέρω μετάδοση. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί δε, με ευθύνη του κάθε κράτους – μέλους, μόνο ως έσχατη λύση και χωρίς να αίρει την ανάγκη θανάτωσης των ζώων.

7: Μπορεί κάποιος να “βοηθήσει” κάνοντας μόνος του εμβόλιο;

Αντιθέτως, πρόκειται για πρακτική που σαμποτάρει τον έλεγχο της νόσου. Τα υπάρχοντα εμβόλια, δεν επιτρέπουν διάκριση μολυσμένων και εμβολιασμένων ζώων (DIVA), καταστρέφουν την επιτήρηση και οδηγούν τελικά σε υποχρεωτική θανάτωση όλου του κοπαδιού. Δεν προστατεύουν τον κτηνοτρόφο τον εκθέτουν σε μεγαλύτερες απώλειες.

8: Μήπως τα μέτρα βιοασφάλειας δεν αποδίδουν και άρα χρειάζεται εμβολιασμός;

Απαιτείται αυστηρή εφαρμογή των μέτρων βιοασφάλειας, αρμόδιες για την εφαρμογή των οποίων, σύμφωνα με το νόμο, είναι οι περιφέρειες. Σε περιόδους κρίσης δεν νοείται έγκριση αδειών απουσίας σε συνεργεία απολύμανσης και χρειάζεται η μέγιστη εγρήγορση απ’ όλους.

Η εξάπλωση συνδέεται με παραβιάσεις, καθυστερημένες δηλώσεις και παράνομες μετακινήσεις. Καμία στρατηγική δεν λειτουργεί χωρίς καθολική συμμόρφωση. Η βιοασφάλεια δεν είναι εναλλακτική του εμβολιασμού – είναι η βάση κάθε ελέγχου. Οι παράνομες μετακινήσεις / εμπόριο και η μη τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας είναι τα σημαντικότερα αίτια.

9: Ο Επίτροπος Βάρχελι δεν πρότεινε τον εμβολιασμό;

Όχι. Η επίκληση της λεγόμενης «επιστολής Βάρχελι» είναι αποσπασματική και παραπλανητική. Η επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως διατυπώθηκε και δημόσια από τον Επίτροπο Χάνσεν, είναι ότι ο εμβολιασμός αποτελεί ύστατο μέτρο και όχι βασική στρατηγική. Οι αποφάσεις λαμβάνονται θεσμικά, βάσει EFSA και ευρωπαϊκού δικαίου, όχι βάσει μεμονωμένων αναγνώσεων επιστολών.

10. Αληθεύει ότι οι κτηνοτρόφοι των οποίων τα ζώα έχουν θανατωθεί δεν έχουν λάβει αποζημιώσεις;

Όχι. Οι αποζημιώσεις που δίνονται (έως 250 € το ζώο) είναι οι μεγαλύτερες στην ΕΕ, όπου ο Μέσος Όρος βρίσκεται τα 90€. Παράλληλα η κυβέρνηση έχει ενισχύσει τους κτηνοτρόφους για αγορά ζωοτροφών.

Στο πλαίσιο των ενισχύσεων για επιζωοτίες και ζωονόσους (κυρίως για την ευλογιά), το **2025** έχουν καταβληθεί συνολικά **167,4 εκατ. ευρώ**, ως εξής:

- Αποζημιώσεις για ζωοτροφές: 69,7 εκατ. ευρώ
- Αποζημιώσεις για θανατωμένα ζώα: 62,0 εκατ. ευρώ
- Αποζημιώσεις για χαμένο εισόδημα: 28,5 εκατ. ευρώ
- Λειτουργικές δαπάνες για τις Περιφέρειες: 7,2 εκατ. ευρώ

Συμπέρασμα:

Το δίλημμα «εμβόλια ή βιοασφάλεια» είναι ψευδές. Χωρίς αυστηρά μέτρα, κανένα εργαλείο δεν λειτουργεί. Η παραπληροφόρηση δημιουργεί ψευδαισθήσεις, παρατείνει την κρίση και τελικά ζημιώνει τους ίδιους τους κτηνοτρόφους. Η μόνη υπεύθυνη στρατηγική είναι η πιστή εφαρμογή των επιστημονικά τεκμηριωμένων μέτρων εκρίζωσης και γι’ αυτό απαιτείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών (ΥΠΑΑΤ, Περιφερειών (ΔΑΟΚ), Ελληνικής Αστυνομίας, Λιμενικού)